

§ 283 tr. zák. a že obžalovaná byla oprávněna ohraditi se proti chování se stráže, neprovádí tuto výtku po zákonu; rozsudek nezjišťuje, že byl dán příkaz takovým způsobem, naopak bere za prokázáno, aniž bylo zjištění to formelními výtkami dotčeno, že i nadstrážník H. i Ladislav D. opětovně vyzývali obžalovanou jménem zákona k rozchodu, ta však že nejen výzvy neuposlechla, nýbrž dala se do vady s Ladislavem D-em odmluvou »nestrkejte do mne«; pro rozkaz k rozchodu nepředpisuje zákon (§ 283 tr. zák.) určitou formuli, stačí jakýkoliv projev rozkazu úředníka nebo stráže, naznačující shromážděnému davu, pokud se týče jednotlivcům v něm, že jest vůlí úředních orgánů rozptýliti dav nebo vykliditi určité místo. Jest proto i o samotě stojící osoba povinna ihned uposlechnouti jakékoliv výzvy stráže, směřuje-li výzva k případnému zabránění dalšího srocování se v době nebezpečí, že veřejný klid a pořádek může býti porušen, a nezbavovala by obžalovanou viny ani okolnost (rozsudkem nezjištěná), že byla tehdy bezprostředně u svého obydlí; podle vlastního zodpovídání se chtěla obžalovaná projíti kordonem nikoliv domů, nýbrž do L.

Čís. 3862.

Hanobením republiky je každé úmyslné a vědomé snižování její vážnosti, každý projev, směřující a zároveň způsobilý k tomu, by v jiných vyvolal co do jejich poměru k republice takový duševní stav, ve kterém není vážnosti k republice.

Hanobení může se projevovati v jakékoliv formě, výslovně nebo zahaleně, tvrzením určitých skutečností neb i bez jich uvádění.

Spadá sem i nadávka (označení přívlastkem »hloupý«).

»Štvavost« výroku lze posuzovati jen se zřetelem na to, co, před kým, jakým způsobem a v jaké souvislosti bylo mluveno; k pojmu štvavosti nestačí, že výrok vyvolal v očích některých svědků nepříznivý dojem o republice.

(Rozh. ze dne 6. května 1930, Zm I 477/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Klatovech ze dne 22. dubna 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným přechinem rušení obecného míru podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky čís. 50/1923 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Uplatňujíc důvod zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. dovozuje zmateční stížnost, že hanobením ve smyslu § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky rozumí se obviňování z hanlivých vlastností, že je tedy nelze spatřovati v pouhém označení slovem »hloupý«. Podle rozsudku shledal

totiž nalézací soud skutkovou podstatu řečeného přečinu ve stěžovatelově výroku, že »30 km za Chebem je lépe než v té hloupé republice«. Námitce nelze přiznati oprávnění. Hanobením republiky jest každé úmyslné a vědomé snižování její vážnosti, každý projev, směřující a zároveň způsobilý k tomu, by v jiných vyvolal co do jejich poměru k republice takový duševní stav, ve kterém není vážnosti k republice. V rozsudkových důvodech se uvádí správně, že se hanobení může projevovati v jakékoli formě, výslovně nebo zahaleně, tvrzením určitých skutečností neb i bez jich uvádění, a že sem spadá i pouhá nadávka, o níž šlo podle názoru soudu i v souzeném případě. Zmateční stížnost sama připouští, že označení přívlastkem »hloupý« může býti za určitých předpokladů urážlivé. Rozsudek zjišťuje však dále, že stěžovatel, mluvě o výdělkových poměrech v republice a v sousední říši německé, tuto vzhledem k výdělkovým po případě hospodářským poměrům jaksi velebil a vychvaloval, a že výrok sám pronesl veřejně, v přítomnosti asi 20 lidí, hlasitě ba rozhořčeně. Tato zjištění opravňovala nalézací soud k rozsudkovému závěru, že úmyslem stěžovatelovým bylo hanobiti republiku, a že si byl vědom hanlivosti výroku.

Jest však přisvědčiti zmateční stížnosti, pokud dovozuje, že hanobení o sobě nestačí ke skutkové podstatě přečinu podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, že je třeba, by hanobení bylo proneseno způsobem surovým nebo štvavým. Stížnost vytýká rozsudku, označivšímu způsob napadání republiky jen jako štvavý, že neobsahuje potřebných zjištění ohledně tohoto skutkového znaku. Napadený rozsudek sice uvádí správně, že hanobení je štvavým, může-li z něho vzejíti nepřátelské smýšlení o republice, a že není třeba, by hanlivá slova vyvolala skutečný rozruch a pohoršení, že stačí, jsou-li objektivně k tomu způsobilá, nevyvozuje však z tohoto správného výkladu zákona v souzeném případě důsledky, neuvažuje o tom, zda byl hanlivý výrok obžalovanému za vinu kladený pronesen takovým způsobem. Rozsudek praví v tomto směru jen, že výrok obžalovaného vyvolal v očích některých svědků nepříznivý dojem o republice, to však podle toho, co nalézací soud sám k výkladu zákona správně uvedl, nestačí k naplnění skutkové náležitosti štvavosti, vyžadující způsobilost hanlivého výroku, by vyvolal přímo nepřátelské smýšlení. Soud však v onom směru »štvavost« výroku, kterou lze posuzovati jen se zřetelem na to, co, před kým, jakým způsobem a v jaké souvislosti bylo mluveno, vůbec nezjišťoval, tím méně pak odůvodňoval. Jest tudíž stížnost odůvodněna, pokud vytýká jednak nesprávné použití trestního zákona s hlediska zmatku podle § 281 čís. 9 a) tr. ř., jednak nedostatek důvodů podle § 281 čís. 5 tr. ř. Bylo proto vyhověti v tomto směru důvodné zmateční stížnosti, zrušiti napadený rozsudek a vrátiti věc podle § 288 čís. 3 tr. ř. soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl, aniž bylo třeba, obírat se dalšími námitkami uplatňovanými z důvodu čís. 9 a § 281 tr. ř. Při novém hlavním přeličení bude se soudu nalézacímu zabývati vším tím, co mluveno, a v jaké souvislosti byl pozastavený výrok učiněn, najmě zda snad nešlo jen o kritiku výdělečných poměrů.